

HAL
open science

(
)
Anatoliy Kostruba

► **To cite this version:**

Anatoliy Kostruba. ().
2011, , 6, pp.161-168. hal-02545363

HAL Id: hal-02545363

<https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-02545363>

Submitted on 17 Apr 2020

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

ISSN 0132-1331

ПРАВО

ЮРИДИЧНИЙ
ЖУРНАЛ

України

Науково-практичне фахове видання

Засноване у 1922 році

Видається щомісячно

Свідоцтво про державну реєстрацію:
Серія КВ № 17414-6184ПР

Передплатний індекс: 74424

Адреса редакційної колегії:
04107, м. Київ
вул. Багговутівська, 17-21
Тел.: 0 (44) 537-51-07

Головний редактор:
Святоцький О. Д.,
доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України

E-mail: info@pravoua.com.ua

Відповідальний секретар:
Давиденко О. М.

Відповідно до рішення
Президії Вищої атестаційної комісії України
(постанова від 10 лютого 2010 року № 1-05/1)
журнал «Право України» внесено до переліку
фахових видань у галузі юридичних наук

ЗАСНОВНИКИ

Національна академія правових наук України
Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України
Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»
Конституційний Суд України
Верховний Суд України
Вищий господарський суд України
Генеральна прокуратура України
Міністерство юстиції України
Спілка адвокатів України
Трудовий колектив редакції журналу «Право України»

ВИДАВЕЦЬ

© Редакція журналу «Право України»

6/2011

ПРАВОПРИПИНЯЮЧА ВЛАСТИВІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ФАКТІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ (В АСПЕКТІ ПОДІЛУ НА ДІЇ ТА ПОДІЇ)

А. КОСТРУБА

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного і трудового права
(Таврійський національний університет
імені В. І. Вернадського)*

Відсутність ґрунтовних досліджень, присвячених правоприпиняючим юридичним фактам та їх властивостям, зумовлює необхідність аналізу цього питання на предмет всебічності його розкриття й дослідженості. Зокрема, в сучасній юридичній літературі досі не проведено аналізу місця правоприпиняючих юридичних фактів у системі юридичних фактів, що є результатом прийняття за основу поділу всіх юридичних фактів на підставі єдиного критерію — волі до наслідку, який він викликає. У зв'язку з цим актуальним є здійснення наукового пошуку, присвяченого зазначеному питанню.

Система юридичних фактів і їх класифікація ставали предметом розгляду багатьох вчених у різних галузях права. Зокрема, ці питання досліджувалися в працях В. Балдіної, А. Завального, О. Іоффе, В. Ісакова, В. Даніліна, С. Реутова, Г. Кикотя, О. Касавчикова, В. Чернадчука та ін.

Метою статті є визначення місця правоприпиняючих юридичних фактів у системі юридичних фактів; вирішення питання про можливість їх

розгляду в аспекті класичної класифікації на підставі критерію спрямованості волі на результат юридичного факту.

Поняття системи можна дуже часто зустріти в юридичній літературі й нормативно-правових актах, що привертає до себе увагу дослідників різних сфер права й не тільки. Як правило, під системою розуміють певну сукупність явищ чи предметів, які утворюють єдине ціле, або того, що людина у своїй свідомості може уявити як певну сукупність. Звісно, сучасна наукова думка схильна вважати, що системою є не проста сукупність, а та, яка має певні особливості, так би мовити моменти, за допомогою яких можна стверджувати про її існування, і цими оптимальними критеріями або властивостями є єдність, комплексність і взаємоузгодженість її елементів. Тобто ми можемо казати про існування системи, якщо її елементи є однорідними, бо тільки однорідні елементи можуть єднатися і взаємоузгоджуватися, комплексно об'єднуються в межах сукупності. Тому, кажучи про систему юридичних фактів, ми маємо розуміти сукупність усіх без

© А. Коструба, 2011

винятку юридичних фактів, які об'єктивно взаємодіють і об'єднуються в межах поняття юридичного факту як певної життєвої обставини, закріпленої в нормі права у вигляді нормативної моделі й фактичної обставини, яка відповідає цій моделі. Дослідженню юридичних фактів як певної системи сприяє їх класифікація. Як слушно зазначив з цього приводу О. Красавчиков, «пізнання різноманіття життєвих явищ, що мають правове значення, потребує, як відомо, певної класифікації юридичних фактів, яка б створювала можливість у кожному конкретному випадку правильного підходу до засвоєння юридичної природи й місця в русі цивільних правовідносин вказаних фактів».

Класифікація юридичних фактів є певним кроком у пізнанні різноманіття явищ, що мають значення для права. У результаті класифікації ми відриваємо ці явища одне від одного, розриваючи їх взаємозв'язок та зумовленість тощо. Подібне розчленування є необхідним, бо пізнавши явище у статистиці, ми можемо простежити певну закономірність, вивчаючи його в русі, взаємозв'язку й зумовленості. Таким є науково-пізнавальне значення класифікації юридичних фактів» [7, 80–81]. На думку Г. Кикотя, класифікація юридичних фактів — необхідний засіб вивчення правовідносин, особливостей правового регулювання. У цій якості вона широко використовується в науці, на практиці, в юридичній освіті. Наукова й практична цінність класифікації юридичних фактів розкрита ще не повністю. Її подальший розвиток може виявитися корисним для вирішення різноманітних завдань правознавства, у тому числі для соціологічних досліджень у юридичній науці [4, 30–31]. До того ж класифікація юридичних фактів виконує

певні функції, зокрема: систематизаційну, пояснювальну, евристичну, прогностичну, практичну [3, 12]. Це допомагає вивченню теорії юридичних фактів, має прикладний характер, її результати можуть бути використані при застосуванні тієї чи іншої правової норми у конкретних випадках. Неможливо що-небудь казати про юридичні факти, якщо уявляти їх як єдине ціле. Наукова класифікація юридичних фактів являє собою тонкий інструмент вивчення предмета, його суті, властивих йому закономірностей [4, 30]. Як вдало зазначив О. Красавчиков з приводу класифікації юридичних фактів, «для проведення будь-якої класифікації повинна бути обрана якась визначена ознака. При співвідношенні різних явищ стає можливим розмежувати їх за цією ознакою. Розмежовуючи отримані групи на визначені підгрупи за обраною нами ознакою, ми встановлюємо відношення співвідпорядкування» [7, 81–82].

Акти цивільного законодавства України не містять будь-якої чіткої класифікації юридичних фактів за тими чи іншими ознаками. Не вказані в них і критерії для таких класифікацій.

Натомість ч. 2 ст. 11 ЦК України містить у цілому досить традиційний приблизний перелік юридичних фактів, подібний до наведеного свого часу в ст. 4 ЦК 1963 р. Водночас акценти дещо зміщені й наголошується на тому, що підставами виникнення цивільних прав та обов'язків передусім є: 1) договори та інші правочини; 2) створення літературних, художніх творів, винаходів та інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності; 3) заподіяння майнової (матеріальної) та моральної шкоди іншій особі; 4) інші юридичні факти.

При цьому поняття «інші юридичні факти», на думку Є. Харитонова і

Н. Саніахметової, охоплює різні категорії — як правомірні (оголошення конкурсу, рятування, ведення чужих справ тощо), так і неправомірні (безпідставне збагачення, створення небезпеки тощо) дії. Тому слід мати на увазі, що перелік підстав виникнення цивільних прав і обов'язків є лише орієнтовним і доповнюється конкретними нормами ЦК (положення про рятування, ведення справ, безпідставне збагачення тощо). Крім того, підставами виникнення цивільних прав і обов'язків можуть бути юридичні факти, взагалі не згадані у ЦК, вважають фахівці [12, 78].

Таке розуміння підстав виникнення, зміни та припинення прав чи обов'язків учасників цивільно-правових відносин виправдовується практикою й науковими розробками, хоча цікавим є той факт, що попри свою відносну дослідженість проблема юридичних фактів не знайшла свого відображення в нормативно-правових актах, тобто не набула правової форми. Стаття 11 ЦК України містить як одну з підстав виникнення цивільних прав та обов'язків «інші юридичні факти», а поняття юридичних фактів у ЦК не надається. Це може привести, в деяких випадках, до розширювального тлумачення поняття юридичних фактів юристами-практиками при вирішенні конкретних юридичних проблем. З точки зору юридичної техніки такий спосіб викладення матеріалу вважається не зовсім вдалим. Адже або законодавець вважає, що поняття юридичного факту є настільки поширеним серед юристів, що немає сенсу надавати його визначення, або це все ж таки недоліки у викладенні правового матеріалу.

Вчені здійснюють класифікацію юридичних фактів на підставі різних ознак. Зокрема, найбільш поширени-

ми є класифікації за: а) волею суб'єкта; б) юридичними наслідками; в) формою прояву; г) завершеністю тих чи інших явищ [7, 87; 1, 7; 3, 12; 4, 30].

Вважаємо, що для виявлення місця правоприпиняючих юридичних фактів у системі слід визначити таку властивість останніх, як можливість викликання настання тих чи інших юридичних наслідків, адже в саму назву «правоприпиняючий юридичний факт» закладено принцип викликання наслідку у вигляді припинення права або правовідносин. Водночас не слід заперечувати можливості дослідження правоприпиняючих юридичних фактів крізь призму волі суб'єкта права, форми прояву та завершеності того чи іншого явища.

Залежно від характеру наслідків юридичні факти поділяються на:

1) такі, що встановлюють право. З їх існуванням пов'язане виникнення правовідносин;

2) такі, що змінюють право. Наявність цих фактів спричиняє зміну правовідносин, що вже існують;

3) такі, що припиняють право. Це такі обставини, наявність яких призводить до припинення правовідносин, що вже існують [12, 78];

4) такі, що перешкоджають виникненню або трансформації права. Це обставини, наявність яких зумовлює правову неможливість виникнення, зміни припинення тощо правовідносин. Як приклад правоперешкоджаючих юридичних фактів наводять недієздатність контрагента, примушування, обман та омана при вчиненні правочину, а також і кабальність чи фіктивність останньої та інші факти [12, 78; 7, 90];

5) такі, що поновлюють право. До них належать обставини, наявність яких спричиняє поновлення прав, що існували раніше. Як приклад наво-

диться ситуація, за якої в разі появи особи, оголошеної померлою, суд скасовує відповідне рішення, і фізична особа може вимагати від інших осіб повернення майна, що їй належить (ст. 48 ЦК України). У цьому випадку поновлення права власності пов'язується з двома обставинами: 1) появою особи, оголошеної померлою; 2) скасуванням судом рішення про оголошення особи померлою [12, 78–79].

Слід наголосити, що права, обов'язки чи цілі правовідносини в цивільному праві можуть припинятися з одного лише юридичного факту, тоді як для припинення публічно-правових відносин (зокрема кримінально-правових) необхідним є наявність фактичного складу (сукупності юридичних фактів) [3, 15]. Правоприпиняючий юридичний факт може припинити право, обов'язок, правовідносини як окремо, так і в їх сукупності, а також може бути одразу правоприпиняючим і правовстановлюючим юридичним фактом. Все залежить від того, яка сторона юридичного факту розглядається.

Вважаємо, що правоприпиняючі юридичні факти можна розглядати з точки зору двох притаманних їм форм. По-перше, вони є власне юридичними фактами, спрямованими на припинення прав, обов'язків і правовідносин, а по-друге — властивістю певних життєвих обставин, які знайшли своє відображення в моделях, закріплених у нормах права. Правоприпинення можна вважати здатністю тих чи інших обставин викликати наслідки, передбачені в нормі права.

У наведеній вище класифікації ми розглянули правоприпиняючі юридичні факти як власне юридичні факти. Тому, повертаючись до питання місця правоприпиняючих юридичних фактів у системі юридичних фактів, на нашу думку, слід використовувати

змішаний спосіб класифікації, змістом якого є покладення в основу класифікації одночасно декількох ознак. Одна з цих ознак буде обов'язковою, основною, а друга — додатковою. Основною ознакою буде умова класифікації, а додатковою — правоприпиняюча властивість фактів, отриманих унаслідок такої класифікації. Будуючи дослідження таким чином, можемо дослідити особливості системи юридичних фактів крізь призму правоприпиняючої властивості.

Першу класифікацію юридичних фактів у юридичній науці запропонував Ф. Савіньї. Йдеться про поділ юридичних фактів на події й дії та наступне розмежування дій на вчинки й волевиявлення, причому останні поділяються на односторонні й двосторонні. Пізніше класифікація, запропонована Ф. Савіньї, була доповнена спеціальною вказівкою на дії, що суперечать нормам права або правопорушення. У подальшому в самостійну групу були виокремлені фактичні склади [3, 12]. Тому закономірним буде почати розгляд правоприпиняючих юридичних фактів, які розрізняються залежно від волі суб'єкта права:

а) дії — обставини, факти, що залежать від волі людини [12, 79]. Як правило, це вчинки людей, акти державних органів тощо. Підставою для визнання поведінки особи юридично значимою є те, що воля й свідомість людини є активізуючими моментами розвитку певних явищ, в яких особа бере участь. Від свідомості й волі людини залежить здійснення того чи іншого діяння, і, якщо воно здійснено, ми можемо дати цьому діянню відповідну юридичну оцінку. Але наша оцінка буде іншою у тих випадках, коли те чи інше діяння скоєне несвідомо або поза дією волі особи [4, 30, 96]. Волю можна визначити як здатність осо-

би здійснювати свідомі (умисні) дії, регулювати діяльність і керувати своєю поведінкою. Воля забезпечує виконання двох функцій: спонукальної (забезпечення активності людини) і гальмівної (стримування небажаних проявів активності) [4, 33–34]. У юридичному просторі ці функції є юридично значущими діями і бездіяльністю. І. Новицький зазначав, що воля, не виражена ззовні, з правової точки зору не має значення, оскільки право не надає значення одному психологічному прояву формування волі, з точки зору права важливий об'єктивований результат психологічного процесу, важливо, щоб воля була виражена ззовні [10, 363]. Невідповідність волевиявлення внутрішній волі характеризується відсутністю справжнього наміру сторони створити певний результат [8, 32]. Намір і результат волі має важливе значення, оскільки будь-яка вольова дія завершується прийняттям рішення і його виконанням [5, 35]. Ці дві протилежності — воля, що не отримала виявлення зовні, і діяння, що не зумовлене волею особи, що викликане причинами, не підвладними людині, — показують, що тільки єдність волі та її прояву повинні бути покладені в основу юридичної оцінки поведінки особи. Кажучи про юридичну дію, слід постійно мати на увазі цю єдність [4, 97]. Зокрема, правочини є вольовими актами, спрямованими на досягнення певного правового результату. Цим правочини відрізняються від такого виду юридичних фактів як події, які відбуваються та створюють правові наслідки незалежно від волі суб'єктів цивільного права [12, 201], і саме за допомогою цієї властивості можна визначити правоприпиняючі юридичні факти з-поміж інших. Результатом, на який спрямовується воля особи, є припинення права,

обов'язку чи правовідносин (для уникнення нагромадження конструкцій далі буде використовуватися «припинення права». — А. К.). У будь-якому разі припинення права є тим, чим має завершитися вся сукупність дій особи. Тим, на що спрямовуються дії;

б) події — обставини, які виникають та існують незалежно від волі людини і не підконтрольні їй [12, 79]. Це явища природи, виникнення і розвиток яких не залежить від волі та свідомості людини. Юридичні події відомі майже всім інститутам цивільного права. Більшість договорів вказують серед підстав звільнення від відповідальності на такі юридичні події, як стихійні лиха. Тому можна визначити основну ознаку юридичної події — незумовленість явища вольовою людською діяльністю. Правоприпиняючими подіями можуть бути будь-які природні явища, як, наприклад, удар блискавки, який знищив річ, яка перебувала у власності особи, що відповідно припиняє право власності. У договірній сфері це може бути умова, яка припиняє дію договору або попереднього договору, так, наприклад сильний дощ напередодні посіву може бути умовою, яка скасовує договір на надання сільськогосподарської техніки в оренду. Характерним є те, що сили природи, будучи не підконтрольними людині, все ж таки викликають наслідки, які бажає людина. Наслідком їх впливу може бути як знищення чи зміна речей, так і виникнення нових, зокрема врожай. При цьому з юридичної точки зору вони матимуть інтерес, а через це й вважатимуться юридичними фактами — подіями, лише коли будуть відповідати своїм правовим моделям, закріпленим у нормі права.

Юридичні події як юридичні факти названі не лише в нормах права, а й у

таких правових інститутах, як договір страхування, спадкове право, правочини (зокрема умовні правочини), позовна давність (зокрема призупинення строку давності) та ін. [7, 161]. До подій як юридичних фактів у приватному римському праві відносили настання строку, народження та смерть, природні зміни в об'єктах права: річний наліт, пожежа, загнивання продуктів та ін. [2, 129].

Водночас у класичній цивілістичній літературі не присвячено достатньо уваги таким проявам людської психіки, як автоматичні, рефлекторні рухи. Вольові дії відрізняються від автоматичних рухів, які виконуються без участі свідомості. Коли рухи виконуються несвідомо, вони не можуть бути віднесені до вольових. Вольові дії відрізняються від безумовних рефлексів і не є уродженими. Вони виникають і розвиваються у процесі життєдіяльності людини [5, 34]. При цьому припинити права чи відмовитися від вчинення правочину можна за допомогою руху чи так званих конклюдентних дій, і хоча вони будуть перебувати поза волею особи, інша сторона може сприйняти їх як відмову або припинення. Тому якщо розуміти волю як дії, спрямовані на досягнення певного результату, можна вважати, що автоматичні рухи, хоча і належать до проявів психіки людини і безпосередньо пов'язані з нею (людиною), проте водночас не можуть вважатися діями, оскільки перебувають поза волею особи. Такі прояви, поклавши в основу поділу юридичних фактів критерії волі, необхідно все ж таки вважати подіями, які водночас можуть бути непозбавлені правоприпиняючої властивості.

З цього приводу слід навести позицію О. Красавчикова, який, досліджуючи проблему юридичних фактів,

виокремлював відносні та абсолютні юридичні події. Як приклад в обґрунтування цієї тези він наводив оцінку факту смерті особи по відношенню до причин, що викликали її:

1) настання природної чи передчасної смерті — як прояв сил природи всередині й поза людиною;

2) настання передчасної смерті, що викликана людською діяльністю: а) що має юридичне значення (наприклад умисне вбивство); б) юридично байдужа по відношенню до норм права (наприклад убивство при необхідній обороні).

Під відносними юридичними подіями він розумів явища, що викликані діяльністю людини, але які виступають вже незалежно від причин, що їх породили.

Під абсолютними юридичними подіями слід розуміти явища як такі, що не викликані людською діяльністю, так і ті, що виступають поза тією діяльністю [7, 161, 165–166]. В основі поділу, проведеного О. Красавчиковим, лежить, крім причинно-наслідкового критерію, тобто причини й наслідку явища, ще й юридичний критерій. Він визначається однією з основних ознак юридичних фактів — передбачення нормами права.

Таким чином, правового значення набувають не усі дії або події, а тільки ті, з якими пов'язуються певні правові наслідки, тільки ті життєві обставини, котрі передбачені нормами права [13, 86]. З цієї точки зору можна стверджувати, що правоприпиняючий характер можуть мати як дії, так і події. Зокрема, ст. 608 ЦК України передбачає можливість припинення зобов'язання смертю фізичної особи (боржника або кредитора), якщо воно нерозривно пов'язане з його особою й у зв'язку з цим не може бути виконане іншою особою [11]. Припинення зобов'язан-

ня означає припинення прав і обов'язків, які є його змістом, а тому — смерть фізичної особи, будучи юридичним фактом-подією, безперечно, має правоприпиняючий характер. Припинення права юридичним фактом дією може мати місце, наприклад, при відчуженні власником свого майна за посередництвом цивільно-правової угоди, в разі його конфіскації чи реквізиції.

Проте слід сказати, що наслідок у вигляді припинення прав, обов'язків чи правовідносин, в аспекті дій чи подій, настає також залежно від волі особи. Якщо воля особи спрямована на досягнення результату у вигляді припинення прав, обов'язків або правовідносин, то це дії, а якщо зазначені наслідки настають незалежно від волі особи, то відповідно до зазначеного критерію — це події. При цьому діяння й свідомість єдині. Вольова діяльність має своїм джерелом спонукання, які базуються на потребах та інтересах людини. Спроба зробити оцінку дій у розриві від свідомості не матиме успіху так, як і спроба визначити свідомість у розриві від тих реальних дій, в яких виражається вольова діяльність. Тільки воля і волевиявлення, що розглядаються в певній єдності, можуть слугувати підставою для юридичної оцінки поведінки особи [7, 96]. Проте в юридичній літературі, як правило, воля розглядається лише в аспекті її наявності або відсутності [6; 8; 9; 10 та ін.]. Такий погляд є дещо спрощеним і багато в чому зумовлений дослідженням проблем дієздатності учасників цивільно-правових відно-

син. Воля особи розглядається як певний якісний стан, як здатність особи досягати поставлених нею цілей в умовах подолання перешкод. Вважаємо, що юридичні дії не слід отожднювати з діями у прямому сенсі слова — як активними вчинками людей. Під діями в цій класифікації йдеться й про бездіяльність, проте таку бездіяльність, яка регулюється волею особи.

У загальному вигляді правоприпинення може бути властивістю таких форм юридичних фактів, як дії та події. Крім того, особливістю юридичних фактів як дій є те, що воля й діяння або бездіяльність особи є єдиними. Вони спрямовуються на досягнення однієї мети — припинити права, обов'язки чи правовідносини сторони. Якщо ж воля й дія не об'єднуються єдиною метою, то, відповідно, дія або бездіяльність не можуть розглядатися як юридичний факт-дія. Виключення волі з дії особи може мати місце при рефлекторних рухах, які мають розглядатися як події. Класифікація на підставі основного й додаткового критеріїв дає змогу комплексно дослідити правоприпиняючу властивість юридичних фактів і визначити, чи є вона характерною для всіх форм юридичних фактів, які виділяються на підставі вольового критерію. У зв'язку з цим вважаємо, що при дослідженні різних форм юридичних фактів або їх класифікації необхідно брати до уваги можливі появи юридичних фактів із точки зору наслідків, до яких вони призводять.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. *Баландіна В. Г.* Юридичні факти в податковому праві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». — К., 2009. — 19 с.
2. *Дождєв Д. В.* Римское частное право : учеб. для вузов / под общ. ред. акад. РАН, д-ра юрид. наук, проф. В.С. Нерсесянца. — 2-е изд., изм. и доп. — М., 2006. — 784 с.
3. *Завальний А. М.* Юридичні факти в сфері здійснення правоохоронної діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». — К., 2007. — 22 с.

4. Кикоть Г. Проблема класифікації юридичних фактів у сучасній теорії права // Право України. — 2003. — № 7. — С. 29–32.
5. Коновалова В. О. Юридична психологія : підруч. — 2-ге вид., переробл. і допов. — Х., 2008. — 240 с.
6. Коташевська Т. Укладення угоди внаслідок помилки. Судова практика за участю нотаріуса, що посвідчував такий договір // Юридичний журнал. — 2008. — № 11 (77). — С. 111–115.
7. Красавчиков О. А. Юридические факты в советском гражданском праве. — М., 1958. — 182 с.
8. Потопальський С. С. Деякі аспекти недійсності договору, укладеного під впливом помилки, обману та насильства // Адвокат. — 2006. — № 1. — С. 32–35.
9. Потопальський С. С. Проблеми правового регулювання недійсності договорів за законодавством України // Вісник господарського судочинства. — 2005. — № 6. — С. 160–168.
10. Потопальський С. С. Теоретичні та практичні проблеми визнання недійсним договору, укладеного під впливом помилки та обману // Держава і право : зб. наук. пр. юрид. і політ. науки. — Вип. 30. — К., 2005. — С. 363–368.
11. Цивільний кодекс України : від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356 (із змінами).
12. Цивільне право України : підруч. / Є. О. Харитонов, Н. О. Саніахметова. — К., 2003. — 776 с.
13. Чернадчук В. Окремі ознаки юридичних фактів у бюджетному праві // Право України. — 2006. — № 5. — С. 85–88.

Коструба А. В. Правоприпиняюча властивість юридичних фактів у цивільному праві України (в аспекті поділу на дії та події)

Анотація. Стаття присвячена дослідженню проблеми властивостей правоприпиняючих юридичних фактів, зокрема властивості викликання наслідків у вигляді припинення прав, обов'язків або правовідносин. Автор розглядає юридичні факти з точки зору їх сукупності як системи, здійснює аналіз класифікації юридичних фактів і критеріїв, що покладаються в її основу. У статті проаналізовано та вдосконалено погляди вчених щодо місця правоприпиняючих юридичних фактів у системі юридичних фактів. Крім того, автором розглянута правоприпиняюча властивість юридичних фактів, зокрема в розрізі їх поділу на дії та події. Стаття закладає теоретичну базу для подальших досліджень у сфері теорії юридичних фактів.

Ключові слова: юридичні факти, правоприпинення, правоприпиняючі юридичні факти, класифікація юридичних фактів, дії, події.

Коструба А. В. Правопрекращающее свойство юридических фактов в гражданском праве Украины (в аспекте деления на действия и события)

Аннотация. Статья посвящена исследованию проблем свойств правопрекращающих юридических фактов, в частности, свойства вызова последствий в виде прекращения прав, обязанностей или правоотношений. Автор рассматривает юридические факты с точки зрения их совокупности в качестве системы, проводит анализ классификации юридических фактов и критериев, на основании которых она проводится. В статье проанализированы и усовершенствованы взгляды ученых относительно места правопрекращающих юридических фактов в системе юридических фактов. Кроме того, автором рассмотрено правопрекращающее свойство юридических фактов, в частности, в разрезе их разделения на действия и события. Статья закладывает теоретическую базу для дальнейших исследований в сфере теории юридических фактов.

Ключевые слова: юридические факты, правопрекращение, правопрекращающие юридические факты, классификация юридических фактов, действия, события.

Kostruba A. Right depriving kind of legal facts in the civil law of Ukraine (in the aspect of division on actions and events)

Annotation. The article is devoted to research of problems of properties of right depriving jural facts, in particular properties of causing such consequences as depriving of rights, duties or legal relationships. An author examines jural facts from point of their aggregate as a system, analyse the classification of legal facts and criteria on which it is conducted. The point of views of scientists into place of right depriving jural facts in the system of jural facts were analysed in the article and improved. In addition, right depriving kind of legal facts is considered an author, in particular in the aspect of their division on actions and events. The article lays a theoretical foundation for further researches in the field of theory of jural facts.

Key words: the legal facts, the legal stopping, the stopped legal facts, an establishment, an establishment of the legal facts.

*Журнал рекомендовано до друку
Вченою радою Національного університету
«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»
(протокол від 30 червня 2011 р. № 11).*

*Редагування О. Варваріної, О. Міськової, Н. Сидорської
Комп'ютерна верстка О. Карташової
Комп'ютерний набір та правка Т. Поліщук
Художнє оформлення С. Харука, О. Бойко*

Підп. до друку 30.06.2011. Формат 70х108/16. Папір офсетний.
Офсетний друк. Ум. друк. арк. **28,00**. Обл.-вид. арк. **22,86**. Зам. 11-592.
Тираж 2 000. Ціна договірна.

Редакція юридичного журналу «Право України»
Україна, 04107, м. Київ, вул. Багговутівська, 17–21
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 17414-6184ПР від 08.02.2011 р.

*Розрахунковий рахунок: 26008291844300 в АТ «УкрСиббанк» МФО 351005
Телефони: 0 (44) 537-51-00 (головний редактор),
0 (44) 537-51-10 (відповідальний секретар)
Факс: 0 (44) 537-51-07*

www.pravoua.com.ua

*Листування з читачами — тільки на сторінках журналу.
Відповідальність за достовірність інформації, що міститься в друкованих матеріалах,
несуть автори. Редакція не завжди поділяє авторську точку зору.*

Віддруковано у **ЗАТ «ВІПОЛ»**
Україна, 03151, м. Київ, вул. Волинська, 60.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 752 від 27.12.2001 р.